Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GERANT:

NĂM THỨ TÁM SỐ 736 MỖI SỐ 5 XU. 甲戌年九月十三日 NGÀY THỨ BẢY 20 OCTOBRE 1934

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1-1935

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 6$00	8$00
Sáu tháng 3.00	4.00
Ba tháng 1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敝 La Voix du Peuple 民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Một tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BÁO-QUÁN ... Giây-thép nói số ...
Giây-thép: TIENGDAN HUẾ

Muốn làm việc ích chung, phải bỏ lòng tư vị và ganh ghét cá-nhân.

Đoàn-thể với cá-nhân

Người Âu Mỹ mà ngày nay thiên hạ gọi là công nhận là dân văn minh, họ hưởng được nền giáo dục phổ thông, nhứt là nghĩa vụ và quyền lợi làm một người công dân, họ nhận biết được rõ ràng. Gia dĩ nhân dân được cái quyền tham dự chính trị, đối với việc chánh trị trong nước, bất kỳ giai cấp nào, nghề nghiệp gì, đã là người công dân thì lúc bình thời đã để ý xem xét đến. Bởi vậy nên cái quan niệm đối công với đối tư, họ tự phân biệt được rành mà không lầm lộn nhau.

Còn người phương Đông như người Tàu với người Nam ta (trừ Nhật bản) đã mấy trăm đời vùi lấp dưới chánh thể chuyên chế, nhân dân không biết đến việc nước là gì, đã không ai cho biết, mà chính tự mình cũng không cần biết; gia dĩ không có giáo dục phổ thông, thiếu hẳn tư cách công dân. Vì thế mà cái giới hạn « đối công » với « đối tư » rất là lu mù, dẫn cho Âu hóa trăm sang đã mấy mươi năm nay, về một hình thức, cũng hội đồng, cũng nghị viện, cũng cơ quan dân cử, cũng đoàn thể, cũng đảng phái mà kỳ thiệt xem như việc đối riêng mà quên mất bên đối công kia.

Kia ta hãy xem quan niệm người Âu Mỹ đối với đối công tư ấy, nó rõ ràng phân biệt là dường nào.

Mỗi trường hiệp tranh cử Tổng thống ở Mỹ cùng tranh nghị viên ở nước Pháp, náo nhiệt vô hàng hải là thế nào. Trước khi ra tranh cử, phái ông Giáp với phái ông Ất, bên nào cổ động vẽ bên nấy, phản đối nhau rất kịch liệt, xem như thù nghịch. Mà sau khi đã đổ hộp phiếu ra, ông Giáp được thắng số trúng cử thì ông Ất trở lại chúc mừng lại vui lòng hiệp tác và tán trợ. Trái lại, ông Ất trúng cử, ông Giáp cũng chúc mừng và tỏ lòng hiệp tác như thế, nghĩa là sau khi đổ phiếu ra mà ai được trúng cử, thì người trúng cử ấy, không phải người riêng mà là người thay mặt cho cả đoàn thể, thay mặt cả cho mình là người tranh cử khi trước nữa. Vì họ thấy rõ chỗ quan hệ chung ấy nên dẹp hẳn cái đối tư ra ngoài, có điều bất mãn, mà chỉ trích công kích gì cũng là việc trên đời công, chớ không khi nào bươi móc chuyện riêng mà chỉ trích để trả nửa cái thù oán tranh cử kia bao giờ.

Người mình thì trái hẳn. Đối công đối tư, quan niệm là mù, rồi nhân chuyện cá nhân mà kéo dây qua việc công cộng, lắm khi quên hẳn việc đoàn thể mà chỉ chăm vào việc riêng. Vì thế mà trong báo giới, trong nghị trường, thường xảy ra lắm chuyện «không tốt». Không tốt cho đoàn thể, không tốt cho người khác, mà không tốt cả cho mình nữa. Đáng buồn là dường nào!

Trên con đường công, trăm ngàn người cùng đi, không phải con đường riêng một mình, theo lòng công đức của người Âu Mỹ, thì dầu đứa trẻ con trên 10 tuổi đã biết cách đối với con đường công ấy, không khi nào ném gai bỏ đá hay quăng đồ dơ bẩn ra giữa đường công ấy bao giờ, không nói kẻ lớn. Còn người Nam ta thì có kẻ đi qua đường ấy mà xem như đường riêng của mình, hễ khi mình không đi thì dầu nó hư sụp dơ bẩn thế nào cũng mặc kệ, có khi lại ném đá đặt gai cho người khác bị té chơi để thỏa lòng hiểm riêng oán cho nữa, hoặc là tìm cái thú vui vô ý thức trong sự đau khổ của người khác. Thật là đê hèn hết chỗ nói!

Ai muốn làm việc công, trước phải nhận chỗ đời công đời tư kia cho rõ ràng, rồi sau sẽ nói đến việc dân việc nước.

Thức-Tỵ Dân

CHUYỆN ĐỜI

Ý kiến một vài ông Dân-biểu

Bữa trước tại nhà hội ở đường Jules Ferry, trước khi nhóm hội, ồn ào vô cùng; trừ mấy ông Tây về mấy ông ta bận đồ Tây ra, còn thì rặt một màu áo xanh. Mình cũng muốn gặp một vài ông Đại-biểu để hỏi vài chuyện chơi, nhưng thấy ai cũng bận đồ xanh, mình sợ hỏi lầm gặp quan, mất thì giờ. May quá sau nhận ra được một ông nghị:

— Ngài đi dự kỳ nầy đã có ý kiến gì chưa?

— Ý kiến gì? — Ông nghị trả lời — Tôi mới đến vài bữa nay nhưng trông bộ viện năm ngày lại càng buồn hơn nữa... buồn bỉ nhân mấy cái ghế có xa mà lại thấy có chín chia rẽ .....

— Những bỏ những tư tưởng về quyền lợi cá nhân kia ra ngoài, ngài không công nhận, rằng viện ta vẫn có đảng phái sao?

— Có chớ. Trước hết có phái tân học với phái cựu học.

— Vậy thì theo ý ngài, chốc nữa khi bỏ phiếu bầu các chức quan yếu, ngài sẽ bầu cho phái nào?

— Phái tân học tuy có giỏi nhưng tôi thú thật tôi là người cựu. Tuy các ông về học cựu nầy có chỗ gì không thích thời không, thì không biết, nhưng họ đã là người trong đạo Khổng-Mạnh xuất thân thì chắc họ được chữ tín...

— Chưa chắc, như...

— Để tôi nói hết: về công việc họ làm mình có thể dễ coi ngó và phán đoán hơn; nhứt là trong khi giữa nghị trường, họ ăn nói thế nào mình cũng có thể kiểu được; chớ để mấy ông theo tây học quá, họ nói lập bập với quan Khâm, với quan đại diện, lại nhiều khi họ đối với các cụ thượng là người thông tây học, họ cũng vỗ tiếng tây ra, thì mình không biết họ nói những gì; có khi họ nói một đàng mà xảy lại với mình họ nói một ngã cũng không biết chừng.

— Ngài quá thận trọng, nhưng ngài nói bầu cho một ông cựu học thì bầu cho ai? Ngài bầu cho ông hiệp tá Huỳnh-Kiêm chăng? Cho ông Thẩm trị Võ Hoành chăng? ông bố chánh Nguyễn-Kỳ? ông Hà-Đăng ông Đặng cao Bộ chăng?

— Theo ý tôi thì cụ Huỳnh Kiêm, vì cóc ông kia đều là quan, ông thì làm đến hiệp tá, ông thì án sát, bố chánh, thẩm trị, rồi mới về hưu, bây giờ họ không ăn chi mà làm nghị trường. Còn ông Hà Đăng thì đã làm một khóa rồi, đã lãnh bực cấp một năm rồi, cũng không nên ôm ghế nghị trường làm chi nữa. Trước khi tôi đi dự hội, tôi có lòng muốn bầu ông Nguyễn Trác, vì theo lệ trong quan trường, khóa trước ông làm phó nghị trường, năm nay tháng ông lên chức nghị trường là phải lắm; nhưng tiếc vì ông ta để tờ chữa mất, làm cho tôi rất phân vân....

* * *

Ông nghị nầy nói phân vân quá, tôi mới rảo bước đi đến một ông nghị trai trẻ trông như về phái tây học là phải. Tôi hỏi:

— Ý ngài muốn cử người bên cạnh tân hay cựu?

— Khi nào tôi lại cử cho phái cựu học, vì họ không biết cách làm việc, về nhứt là bạn quan hưu thì cái nẻo chữa đầy thành kiến không khi nào chiếu cố lại các lệnh trên, vì họ cho là mất « trang » với sau, với nước.

— Vậy ngài bầu cho ai? Ông Trần-bá-Vinh chăng?

—Ông Vinh vẫn là người làm việc được nhưng tiếc vì ông ấy đã tuyên bố không chịu nhận một chức chi hết...

— Ông Phạm văn Quảng chăng?

— Tôi cũng nghĩ như vậy nhưng nghe nói ông Quảng là chủ hiệu N. Đ. I., dân ta đương khổ vì sông rượu, chỉ còn có mấy tờ báo với mấy ông dân biểu kêu ca đôi chút, nếu nay viện mà có ông nghị trưởng chủ rượu thì sợ quyền lợi của ông nghị trưởng với dân có xung đột nhau chăng.

— Nhưng mà ngài cũng phải bầu cho một người, vậy ngài bầu ai? Hay là ngài bầu cho ngài?

Ông nghị nghe tôi hỏi, chúm chím mà nói:

— Nếu tôi ra tranh thì cái đó không biết chừng....

* * *

Tôi lại đi hỏi một ông khác ông đại biểu ở miệt trong, ông nói:

— Khó quá. Trước khi tôi đi dự hội, tôi đã định cử một người rồi. Không ngờ tối bữa tôi ra đây lại gặp ông... mời ăn cơm, trong bữa ăn, mấy người ngồi cùng bàn bày tỏ cả chỗ đi bầu và dụng tâm của cái ông mà tôi định bầu. Tôi lấy làm mừng quá, vì nhờ đó mà tôi được hiểu rõ, chớ như thế là khỏi lầm mà giữ được là thêm cho nó đi về đường phải. Tôi lại định bầu cho một ông trong đám ngồi ăn đó. Không ngờ ngày sau, cái ông nghị mà tôi nghe mấy ông nói xấu kia cũng mời tôi ăn cơm; chỗ anh em đồng viện, tôi không lẽ từ. Tế ra khi ăn, ông nầy lại cho tôi biết bao nhiêu cái xấu của mấy ông mời tôi ăn cơm hôm qua! Bây giờ tôi về nhà nằm nghĩ mãi không biết bỏ thăm cho ai cho nhằm! Tôi nhứt định bỏ phiếu trắng...

* * *

Không những ông nghị nầy phân vân, mà tôi đây là một người ở ngoài viện, dân người bảo rằng người nội cuộc thì mờ mà người bàng quan thì sáng, nhưng tôi đã đi phỏng vấn được mấy ông mà nếu ai có bảo tôi đoán trước, tôi cũng lấy làm phân vân lắm. Mà dầu mấy ông nghị có phân vân, thế nào viện Dân biểu Trung kỳ đến bữa nay cũng đã có nghị trường, cả ban trị sự, ban thường trực. Ngài nào có lãnh được chức gì tôi cũng xin mừng mà xin chớ ý những điều được thấy nghe như trên; ngài nào trông thấy nhận nó là sự thật thì đừng giận, về xin nhớ rằng tôi không phải nghị viên mà tôi chỉ là một người viết báo!

Lạc-Thông

Lại tư ích làm biệt làng

(Vậy không trái với Chỉ dụ thông tư trước sao?)

THỪA-THIÊN. — Về khoản 5 ngày tư ích, theo chỉ chuẩn ngày 2 tháng 2 năm Duy-tân thứ 2 và tờ thông tư bộ Tài chánh ngày 18 tháng 4 năm Bảo đại thứ 9, dân đã làm việc trong làng, chớ không bắt dân đi hành dịch biệt tổng.

Vậy mà hiện con đường Phước-tượng tới cửa Tư-hiền, về tổng An-cư, thuộc huyện Phú-lộc, cách vài nửa tổng Lương-thượng và tổng An-nông, chỗ thì 12, 13 cây số, chỗ thì 16, 17 cây số, mà kỳ tháng Août nầy quan Huyện bắt lý trưởng các làng 2 tổng ấy làm giấy ký nhận đem dân tới làm. Lý trưởng làng Phú-môn, Bàn-môn và Nam-phổ làm đơn kêu nài đã đôi ba lần mà quan nhứt thiết không cho; qua ngày 4 Octobre nầy quan bắt ép 3 người lý ấy áp trận thuận ký.

Vậy thì Chỉ dụ và tờ thông tư kia, không có hiệu lực đủ cho dân tin hay sao? Ngu dân

THƠ TÍN

Cùng các ông Tổng lý tổng Nghĩa điền, phủ Tư nghĩa, Quảng ngãi

Bản báo đã chuyển giao bức thơ của các ông gởi cho ông Nghị trưởng Viện Dân biểu rồi.

Cùng mấy người dân Bình định

Những bài kêu nài về sự lãnh trích lực, bản báo xin miễn đăng, vì đã có đăng mấy bài trước cũng giống như vậy. T. D.

SAU VỤ ÁM SÁT Ở MARSEILLE (PHÁP)

Ông Louis Barthou sinh năm 1862 ở Oloron-Sainte-Marne. Ông là một nhà văn học trứ danh có chân trong Hàn-lâm viện nước Pháp, lại là một nhà chính trị lão luyện. Năm 1888, ông vào Hội đồng quản hạt Pau, qua năm sau thì vào Học-nghị-viện. Năm 1894, 32 tuổi, ông lãnh chức Tổng trưởng Công tác, rồi Tổng trưởng Nội vụ, Tổng trưởng Minh bộ, năm 1913, lên Thủ tướng. Người con trai đầu của ông bị chết trong khoảng đầu cuộc Âu chiến, ông bèn nắm xa chính quyền trong một lúc, rồi được ông Painlevé, Thủ tướng lúc ấy nắm cho chức Quốc gia Tổng trưởng trong hội đồng chiến tranh. Chính theo tờ trình của ông mà Hạ nghị viện chuẩn y Hòa ước Versailles.

Về khoảng sau ông có dự vào nhiều nội các. Trong nội các Doumergue hiện giờ, ông giữ chức Tổng trưởng Ngoại giao, trở lại hoạt động, liên hiệp các nước nhỏ và kéo Liên bang Xô-viết vào Quốc tế liên minh, cũng làm việc to lớn trong trường quốc tế.

Vua Alexandre Ier con vua Pierre Ier, sinh ở Cetéginé ngày 17 Décembre 1888. Chính ông sắp đặt cuộc đồng minh ba nước Serbie, Bulgarie, Grèce để giải phóng các xứ Balkans đối với Thổ-nhĩ-kỳ, và cầm quân trong trận chiến tranh Balkans, thắng nhiều trận. Trong trận chiến tranh Balkans thứ hai, ông cũng thắng được người Bulgarie. Năm 1914, làm nhiếp chánh Serbie và thống lĩnh các quân đội, ông chống cự với quân Áo-Hung một cách rất hăng dẳng. Ông lại hiệp sức với lục quân Pháp ở Salonique mà thắng được trận cuối cùng. Năm 1921, vua cha lạ thế, ông lên ngôi vua Serbie, Croatie và Slavonie. Ông cũng là một tay chính trị có danh: nào gây liên hiệp nước, nào giúp nên hiệp ước Balkans, vừa rồi lại ký hiệp ước thân thiện Bulgarie — Serbie. Lần ông sang Pháp đây, mục đích là dọn đường cho cuộc đàm phán Mussolini — Barthou.

Thủ tướng Áo bị ám sát, cuộc điện Âu-châu đương còn rối rắm, nay lại xảy ra vụ ám sát hai nhân vật trọng yếu trong trường ngoại giao Âu châu như trên, thế nào cũng rối thêm. Chờ xem sau nầy.

★ ★

Marseille, 10 Octobre. — Thi thể vua Alexandre và thi thể ông Barthou để gần nhau trong một gian phòng ở dinh quận trưởng, có sao cấp binh quan Pháp và Nam-tư-lạp-phu hầu gác. Sớm nay quan Tổng thống Lebrun và hai ông Tardieu và Herriot đến Marseille, đi thẳng đến dinh quận trưởng. Quan Tổng thống tỏ lời chia buồn cùng Hoàng hậu Nam-tư-lạp-phu đương ở giờ thì thể chồng.

Đến 16 giờ thì sẽ đưa thi thể vua xuống chiến hạm «Dombrowski» về Belgrade (kinh thành Nam-tư-lạp-phu), có hai chiến hạm đương khác theo hầu hai bên. Ông Piétri và Thầy quân đô đốc Pétain sẽ đưa đến tận nơi. Ngày mai Hoàng hậu và Tổng thống Lebrun sẽ trở về Paris. Con vua Alexandre, được tôn lên ngôi vua hôm qua ở Belgrade, lấy hiệu là Pierre II, sẽ từ Anh mà sang Paris.

Paris, 10 Octobre.— Hội đồng thượng thơ nhóm sớm hôm nay, định đến sớm thứ bảy thì làm lễ quốc tang cho ông Barthou. Thi thể Ngoại giao Tổng trưởng sớm mai sẽ về đến Paris và để tại bộ Ngoại giao.

Marseille, 11 Octobre — Thi thể ông Barthou để liệm hồi 12 giờ, trước mặt quan Tổng thống Lebrun và hai ông Herriot và Tardieu. Trên quan tài có phủ lá cờ nước Pháp. Có cuộc điếu binh để tỏ lòng kính trọng. Quan tài ông Barthou đưa thẳng ra ga, để vào chiếc xe về Paris. Hai ông Herriot và Tardieu cùng đi trong chiếc xe ấy.

Paris, 11 Oct. — Quan Tổng thống về đến Paris hồi 9 giờ 20. Các quan Tổng trưởng, các nhà Ngoại giao cùng nhiều nhân vật khác đến tiếp rước tại ga xe hỏa. Hoàng hậu Lỗ ma ni (Roumanie) cũng có mặt tại đó. Ông Lebrun đưa bà vào toa xe có Hoàng hậu Nam-tư-lạp-phu ở trong, nói chuyện một hồi rồi ra về điện Elysée, để hai bà và bà Herriot ở lại đó.

Hai bà Hoàng hậu ngồi xe đi thẳng đến dinh lãnh sự Nam-tư-lạp-phu, để giáp mặt Pierre II. Việc canh phòng rất nghiêm nhặt.

Sau khi quan Tổng thống ra khỏi ga để về điện Elysée thì các quan Tổng trưởng, các nhà ngoại giao cùng các nhân vật hội tại ga đó lần sang bến tàu để tiếp rước thi thể ông Barthou. Quan tài ông nầy, chung quanh bao bông, sẽ để vào chiếc xe tang đưa về bộ Ngoại giao. Quan Tổng thống cùng các quan Tổng trưởng đến đó tỏ lòng thương tiếc một hồi lâu. Các quan chức bộ Ngoại giao sẽ đứng hầu giữ quan tài.

Paris, 11 Oct.—Hàn lâm viện nước Pháp có đánh điện chia buồn cùng Hoàng hậu Nam-tư-lạp-phu và nhạc mẫu ông Barthou.

Chính phủ định cho học sinh các trường nghỉ ngày thứ bảy.

Ông Jevtitch, Tổng trưởng Ngoại giao Nam-tư-lạp-phu đến Paris, Thủ tướng Doumergue ra tiếp.

Cuộc điều tra về vụ ám sát

Marseille, 10 Oct. — Theo các tin đầu thì thủ phạm Kalemen thuộc một hội kháng bố ở Croatie. Nó vào Pháp được là nhờ có giấy thông hành của lãnh sự Tiệp khắc ở Zagreb, nhưng người ta nói giấy thông hành ấy là giả. Sở cảnh sát điều tra nói trước vụ ám sát hai ngày, nó trọ tại một khách sạn ở Aix-en-Provence, với hai người nữa tên là Kramer và Chaley. Hai người sau đó hiện đương trốn.

Paris, 10 Oct.— Theo cuộc điều tra của sở cảnh sát tư pháp thì người ám sát vua Alexandre, hôm 9 Octobre có đến Paris trọ tại một khách sạn ở đường Marignan lấy tên là Suck. Lại nó có đến mua một bộ quần áo tại một nhà hàng ở đường Clichy. Hiện đương tìm mấy người cùng đi với nó.

Annemasse, 10 Oct.— Sớm hôm nay ở ăn riêng ở Annemasse có bắt hai người bị cáo là đồng phạm với Kalemen. Hai người ấy đến Thonon, vào ăn trong một tiệm cà-phê để chờ tàu đi Lausanne. Vì họ nói tiếng Pháp một cách rất khó khăn nên sở cảnh sát mới để ý đến họ. Tưởng như họ thuộc một đảng lớn ở Nam-tư-lạp-phu.

(Xem qua trang 4 cột 3)

Hội đồng quản hạt Nam-kỳ đã họp

Ngày 9-10 Hội đồng Quản hạt Nam kỳ đã họp kỳ thường niên. Buổi khai mạc quan Thống đốc có đọc bài diễn văn kể tình hình kinh tế và chính trị trong xứ, trong có nói: « dân mà được sướng thì không ai dỗ dành được », Lời nói đúng, vì bề dân cực thì tất không yên bao giờ. Sau khi M. Blanchard đọc bài diễn văn thường lệ rồi, quan Thống đốc về.

Hội đồng bầu ban trị sự:

Nghị trưởng: M. Mathieu tái cử.

Phó hội trưởng. MM. Labaste và Nguyễn phan Long.

Thư ký: Courtinat và Trần văn Khá.

Đại biểu Đại hội nghị:

Thực thụ: MM. de Lachevrotière, Labaste, Mathieu, Bùi quang Chiêu, Liêng và Lân.

Dự khuyết: MM. Brodeur, Blanchard, Khá, Bảy và Nhuận.

Viện Dân biểu Trung kỳ

Trước ngày khai hội

Hồi 11 giờ sáng ngày 15 octobre, đức Bảo đại tiếp kiến viện Dân biểu tại điện Quang minh. Hoàng thượng có đọc diễn văn. Ông Hà Đăng viện trưởng mãn hạn, thay mặt cho Viện dập từ lại. Rồi các ông Dân biểu ra lĩnh yến tại Tả vu.

Đến 3 giờ chiều, quan Khâm sứ Graffeuil tiếp kiến viện Dân biểu tại tòa Khâm. Quan Khâm sứ đọc một bài diễn văn rất dài nói rõ công việc của chính phủ thi hành trong năm và công việc sắp thi hành nay mai (xem bài diễn văn đăng ở trương nhì). Ông Hà Đăng đáp lại, dân tiến xin chia buồn cùng chính phủ về việc rất rủi đã xảy ra cho quan Tổng trưởng ngoại giao Barthou, sau ông nói công việc của ban Thường trực về năm vừa qua chưa có gì gọi là ích lợi cho dân, nên không dám nhận lời khen của chính phủ.

. . . . . .

Ngày khai hội (16 Octobre)

Đúng chín giờ, Viện Dân biểu họp kỳ hội đồng thường niên năm nay tại nhà hội ở đường Jules Ferry. Nghi vệ cũng như mọi năm. Ở giây ghế chính phủ có quan Khâm mang Lại bộ Thượng thơ Thái văn Toản, bốn quan Thượng, quan Giám đốc chính trị Dupuy đại diện quan Khâm sứ và quan cố vấn Pháp Dabasty tại bộ Lại. Hiện diện có 44 ông Dân biểu, mà 42 ông đều bận một màu áo xanh. Nghe nói các ông muốn ăn mặc như vậy chớ không ai buộc, vì có hai ông Phan văn Giáo và Trần bá Vinh bận Âu trang. Ông Nguyễn-Trác phó viện trưởng đã được từ chức, nên nay không đến dự. Hai ông nghị xin cáo là ông Đào phan Duẩn và ông Y-xay (ông Đào phan Duẩn và ông Huỳnh Khương trước đã có đơn từ chức, nhưng Hoàng thượng chưa chấp đơn).

Theo lệ, ông nghị lớn tuổi hơn hết là ông Nguyễn xuân Thiều phải đọc diễn văn bằng quốc ngữ (chương ông viết bằng chữ nôm); đoạn, ông Nguyễn quốc Tùy đọc bản dịch ra Pháp văn. Rồi đến bài diễn văn quan Thượng bộ Lại đọc. Bài diễn văn nầy cũng khá dài, trong có kể cả công việc của mỗi bộ từ khi cải cách đến nay... (sẽ tiếp đăng). Ông Phạm như Phiên tham tá, tạm phái tại bộ Lại, đọc bản dịch ra Pháp văn.

Thế là xong cái lễ khai mạc, các quan lại Tây Nam kéo nhau ra về.

Khi họp lại thì chỉ còn các ông nghị viên, quan thượng Lại, quan cố vấn Dubasty và mấy nhà viết báo.

Viện bắt đầu bầu nghị trưởng. Có 2 người ra ứng cử là ông Hà Đăng và ông Phạm văn Quảng. Ông Trần

(Xem qua trang 3 cột 4)

AI MUỐN IN VÀ MUA

LỊCH 1935 (乙亥)

Năm nay bản quán có bán lịch. Ngài nào cần mua nhiều ít gì xin cho biết. Mua 30 trở lên mà muốn in tên, hiệu vào lịch, thì viết cho rõ ràng và gởi về sớm cho.

Tấm bảng cao 37c/m. rộng 27c/m. in hai mùi và có hình vẽ rất đẹp.

Tờ lịch lớn bề cao 13c/m. rộng 8c/m. tờ lịch nhỏ cao 11c/m. rộng 7c/m.

Giá bán sỉ thứ lớn 3$50 một chục, thứ nhỏ 3$00.

NHÀ IN TIẾNG-DÂN — HUẾ

Bài diễn-văn của quan Khâm sứ Graffeuil đọc tại tòa Khâm lúc viện Dân-biểu đến yết kiến ngài

(BẢN DỊCH CỦA TÒA KHÂM)

Các ông Khâm dân Đại biểu

Trong các lệ thường mà Bản chức phải đủ chỗ, chưa có lệ nào làm cho Bản chức vui lòng như nhịp chén mừng các ông đến tại đây bữa hôm nay.

Cái cảm tình Bản chức đối với dân xứ này, những từ trước tới Bản chức đến nhậm chức ở đây, đã đôi ra một mối thâm tình cùng các dân quê ngày đêm cày cuốc, để cho đồng bằng ta được màu mỡ tươi tốt. Các ông là đại biểu cho dân tộc lao cần ấy, dân tộc biết giữ cổ tục mà cũng vui theo về đường tiến hóa văn minh.

Trực tiếp lần đầu cùng các ông ngày nay, là một sự thân trọng trong các sự hành vi của Bản chức từ ngày lên cầm quyền ở đây. Nhân dịp này, Bản chức công bố cho các ông biết rằng Bản chức chỉ muốn, hiệp mưu mọ trị lực cùng Chánh phủ Nam-Triều mà đem hết tấm lòng nhiệt thành để giúp việc nước. Bản chức xin nói liền cùng các ông rằng trong công việc của Bản chức, Bản chức cần các ông giúp làm. Không những việc hợp tác của các ông làm cho nhẹ gánh của Bản chức, mà lại còn làm cho các công cuộc được kết quả dồi dào.

Tuy từ ngày bản Dụ cải cách lại chương trình Viện Nhân dân đại biểu, tuyên bố đến nay chưa lâu là bao lâm, cái quy trình đó lắng khoan hồng của Hoàng-Đế, luôn cho qui viện đó, cũng đã làm cho Chánh phủ Bảo hộ rõ được bao nhiêu sự tiến hành và lòng tọc trợ của các ông đối với Chánh phủ.

Cuộc thí nghiệm về sự làm cho rộng thêm quyền hạn của các ông và đặt ra ban thường trực, tưởng nay cũng đã được kết quả mỹ mãn lắm rồi. Về phần riêng Chánh phủ Bảo hộ thì cũng lấy làm thỏa thích về công cuộc của ông trong ban thường trực ấy, đã từng phen hết lòng giúp Chánh phủ.

Kỳ hội đồng thứ hai này họp trong lúc tình tế còn chưa hết khủng hoảng, làm cho kẻ cầm quyền phải hết sức cẩn thận và nhứt thiết lo cần kiệm. Bản chức nhắc lại cho các ông nhớ rằng những cuộc thảo luận trong viện nay mai đây là tối quan trọng. Vì các ông cũng đã lịch nghiệm qua một kỳ hội đồng năm ngoái rồi, và trong năm đã nhiều phen nghiên cứu các vấn đề giao cho ban thường trực xét, nên các ông càng phải thận thêm các vấn đề lợi ích chung, để tỏ ra rằng viện mình, là một cơ quan hữu ích.

Từ khi Bản chức đã nói rằng sự hỏi ý kiến ban thường trực bổ ích cho mình nước lắm. Bản chức chắc rằng Đại hội đồng lại càng hữu ích hơn nữa, vì ai nấy cũng đều giúp sức cả.

Công việc như thế, muốn cho hoàn toàn thì phải ở trong phạm vi qui định mới. Đối với những ông muốn phạm vi qui định ấy thêm rộng, thì Bản chức xin trả lời rằng: phạm vi ấy cũng không quá chật hẹp để đến nỗi Viện Nhân Dân Đại Biểu này không đạt được hết chức vụ, và không tỏ được hết sự nghiệp và tài năng, giá trị cùng lòng ham chuộng lợi chung của các nội viên, có thể giúp cho công chúng.

Theo thiển ý, thì cái quyền hạn bất di bất dịch, là một sự cốt yếu nhất cho sự tiến hành, một cơ quan như cơ quan qui viện. Trong những chế độ của các nước hiện thời, không có cơ quan nào quan trọng, khó khăn bằng các viện đại biểu. Về đường tinh thần, không có cơ quan nào hay hơn nữa, mà nếu cách hành động của nghị viên ra ngoài phạm vi đã định trong qui tắc, thì lại thành ra giờ. Cái qui trình mới của qui viện chưa được bao lâu, và những nguyên tắc của qui trình ấy đối với xứ này cũng còn mới quá, thành ra trước khi chưa xét được rõ kết quả công cuộc của viện, thì chưa có thể thay đổi được.

Chánh phủ đã có lòng tin cậy các ông lắm, nên chỉ các ông được quyền khởi thảo các nghị án về những khoản chi tiêu, miễn là giữ ngân sách cứ được thăng bằng. Cái quyền phát khởi ấy, thường khi là một bảo đảm mà các nghị viên hay phải vấp chạm. Các ông chắc biết mà tránh.

Qui viện không những được quyền xem xét và bày ý kiến về những khoản chi tiêu trong phương diện xã hội, kinh tế, của ngân sách Nam Triều, mà lại còn đến cả các khoản chi tiêu của ngân sách bản xứ và các tỉnh nữa. Những mục kể ở điều thoản thứ hai trong bản Dụ ngày mồng ba tháng bảy năm một ngàn chín trăm ba mươi ba, đã bao quát tất cả các cơ quan hoạt động trong chánh giới. Đó là một nền tảng lớn lao cho sự hợp tác của Nhân Dân Đại Biểu cùng Chánh-phủ Bảo hộ để làm cho bết nghĩa vụ về kinh tế và xã hội. Các công việc ấy chính là điều cốt yếu nhất trong tất cả các chương trình Chánh phủ tâu thỉnh.

Năm ngoái, quan nguyên Khâm sứ Thibaudeau đã từ giã rồng vận này từ nay là một cơ quan của Chánh-phủ Nam-triều.

Tây quan Thượng thơ bộ lại mở hộp các công việc của Chánh-phủ Nam-triều.

Bản chức không muốn lạm dụng chức vụ nghị, chỉ muốn chứng rõ trước một các ông, những kết quả mỹ mãn hành vi của các quan thượng thơ lần nay. Các quan thượng thơ đã hợp tác một cách kiên cố và thân thiện cùng Chánh-phủ Bảo-hộ mà đổi mới các cơ quan phiền tạp xưa nay được giản tiện. Tiền bộ cũng được thêm tự. Trước là tổ chức lại các ty bộ viện theo lối tân thời, sau lại kiểm cố một cách khoan hồng, sắp đặt sửa sang, và đúng lời chỉ giáo, để huấn dẫn việc hành chánh các tỉnh, chớ không khi nào, cũng can thiệp một cách phiền phức và bất hiệp thời.

Cái phương pháp ấy xem chừng đã có hiệu nghiệm. Về các thể lệ chung, thì Bản chức hãy kể ban độ ngày 25 tháng giêng năm 1934, về sự tuyển cựu học sanh ở Pháp về vào ngạch thuộc quan; từ thông tư ngày 21 tháng sáu năm 1934, bắt buộc thêm phải tập đánh máy chữ, sự thiết lập Nam-triều quốc ngữ công báo, để công bố khắp trong nhân dân những nghị định và điều lệ mới. Những sự cải cách đã thành đạt đó, hoặc có quan Thượng thơ bộ Lại giúp sức vào, hoặc do công kiến của ngài phát khởi ra, đều biểu hiện rõ ràng cái khuynh hướng mới mẻ của Chánh phủ Nam triều và lối canh tân về cách hành động của chánh phủ ấy.

Về công cuộc việc kế toán, và cách thi hành các khoản trong ngân sách Nam-triều, quan Thượng thơ Tài chánh đã làm cho có trật tự, và các giấy má được hợp theo thể thức cả. Những ngân khoản trù định chi tiêu, việc thi hành các công tác, những lệ chuẩn y trước khi thi hành, đều phải tuân cứ. Bản chức xem chừng công cuộc thận trọng ấy sẽ có kết quả rất hay. Bộ Tài chánh lại thương đồng công tòa Khâm mà sắp đặt sửa sang nhiều việc khác nữa, như là định lại cách trưng thuế chợ ở nhà quê, tổ chức lại việc trạm ở hương thôn, việc đúng năm ngày tư ích để làm các việc trong làng.

Bản Dụ ngày 12 tháng sáu năm 1934, đã thiết lập ra một quỹ gia cứu tế công quỹ, và cứu tế hội đồng ở các tỉnh hạt, để giúp dân trong buổi thiên tai, và đã minh định cách thức tổ chức và hành động các cơ quan cứu tế ấy. Những sáng kiến của cá nhân từ nay nhờ đó mà có được phạm vi xứng đáng, và lòng liên lạc của nhân loại, mà ta thường thấy thể lộ ra một cách tự nhiên sốt sắng, mỗi lần tai biến xảy ra trong một tỉnh nào, cũng nhân đó mà khai phát thêm ra. Bản chức sẽ hết sức giúp cho công cuộc ấy thành đạt, vì chúng ta có thể mong đó những kết quả hay, như là về phương diện tinh thần: sự giáo dục tuần tự của dân hào phú; về phương diện vật chất: giúp đỡ cho kẻ bị tai vạ trong khi bọn hoạn thường niên, không thể tránh khỏi. Có những cuộc tương trợ ấy, thì sự can thiệp của Chánh-phủ trong khi tai biến càng thêm có phần hiệu nghiệm.

Tòa Khâm cũng đã giúp sức về việc thiết lập các nơi đổi tiền bạc, để định giá bạc được nhất luật trong lúc thân thế. Vấn đề này rất khó, vì chỉ thi hành được những phương pháp gián tiếp có giới hạn trong sự hoạt động mà thôi. Việc này, năm nay mới thi hành ở các tỉnh miền bắc, nhưng sang năm sẽ mở mang thêm ra.

Đem bao nhiêu luật lệ cổ cùng cách hành động của tư pháp ngày xưa, mà sắp đặt sửa sang thành ra mới, tưởng các ông cũng đã từng thấy ở trong các tỉnh hạt mình. Những sánh thẩm phán đã thiết lập trong các nha môn, đều biểu hiện rõ ràng cái chí nguyện đặt ra một lối tố tụng công khai, chỉ dẫn những điều lệ rõ ràng và trừng phạt nhứt định về hình luật. Cái pháp chế nầy không tương phản với pháp chế xưa vì pháp chế xưa không hợp thời nên phải sửa lại, nhưng cái tinh thần cựu chế vẫn cứ còn nguyên. Tựu trung, sửa lại thành một bội nật giản tiện để thay cho bao nhiêu luật lệ cổ phiền tạp đến nỗi mấy ông quan tư pháp cần thận trọng, thông thái đến đâu cũng không khỏi do dự mập mờ.

Sự cải cách đó được mở mang một cách xứng đáng, là nhờ tấm lòng hợp tác và ý nguyện dung hợp của các quan Nam-triều, mà cũng nhờ những điều chỉ vẽ và cách kiểm cố ân cần của quan Thượng Thơ tư pháp nữa. Về phương diện nầy, bản Dụ ngày mồng 3 tháng mười một năm 1933 rất quan hệ, vì đã giao lại cho bộ Tư pháp quyền quan sát các việc hiến tụng trong nước; như thế mới có thể nhứt thống được chủ nghĩa luật pháp.

Việc cải cách tư pháp còn chưa xong. Một bộ dân luật về xứ Trung-kỳ hiện còn đương soạn, dưới quyền kiểm cố quan Cảnh Cayo, cố vấn tư pháp Nam triều. Hiện nay đã gởi nhiều câu hỏi cho bọn trí thức thượng lưu trong dân gian và nhứt là cho các ông nghị viên dân biểu, để điều tra phong tục những qui tắc tập quán, cái nào nên duy trì, cái nào nên dung hợp, cái nào nên hủy trừ đi. Cuộc khảo sát đó là để cùng với quan Thượng thơ Tư pháp soạn thành một bản dân luật, theo như bộ dân luật người Bắc-kỳ. Trong giờ bản kỳ sẽ chú ý một phần về những tập quán mà phần đông dân gian còn theo, một phần về những điều ước vọng của hạng trí thức thượng lưu, muốn hưởng được một cái pháp chế hợp với nhu yếu xã hội Annam ngày nay, mà không thiệt hại đến thiết thể xã hội mình.

(Còn nữa)

Hiện tượng không ngờ!

Ở Trung kỳ vẫn không có nhà giàu to như đại điền chủ trong Nam. Song tựa trung một tỉnh mà sánh với nhau, lâu nay cũng có những nhà đáng gọi là nhà giàu trong xứ. Vậy mà ngày nay cũng mang cái nạn «truy lạc» không ngờ. Xin thuật và nhà ở tỉnh Quảng ngãi.

Ngô, Thành, Hoành, Tựu là tên bốn người có tiếng ở huyện Nghĩa hành, mà gọi là giàu cũng phải, ở về xứ người đông đất hẹp, núi chòang rừng bao, mà trước đây mỗi nhà mỗi năm cũng 5, 6 ngàn muồng đường và trên 10 vạn ang lúa, ngoài ra còn sản vật khác nữa. Trong nhà đủ cả các thức dùng của bọn tá điền các nơi đem đến: Con cháu thì cửu phẩm, bát phẩm, bang tá,... Làng xóm xa gần bất kể ai hễ đã lãnh ruộng làm rẻ, hoặc bị ghi tên vào sổ thiếu thì kêu đâu có đó, thế lực của tiền gạo cũng rầm rột. «Có tiền tiên hay múa», chuyện ấy không lạ gì!

Vậy mà có đâu chẳng ngờ, tiền của với người đời, như chòm mây nổi: mới sớm hiệp đó mà chiều tan.

Ông chủ Hoành (Bình an) và ông cửu Tựu (Hòa vinh) mới quá cố trên dưới mười năm nay, mà bọn con đã có người bán sạch ruộng nương, túng khó nghèo kiệt. Người nào còn khá thì bị thưa bị kiện, làm đích cho trăm mũi tên chung bắn vào, vả lại gặp cái hồi khủng hoảng, vật sản ế ẩm nầy, hoa lợi bán không đủ tiền và tiền thuế, thiếu trước hụt sau, phải bán tới ruộng đất! Khi lên như gió thổi diều, đến khi sụt xuống như chiều giá tan, trông cũng đã ghê!

Còn ông bà Ngô (Bỏ dề) vì bọn con phóng đảng, phải thiếu nợ một số nhiều (nghe nói 4, 5 vạn đồng), hoa lợi thu vào không đủ tính lời cho các chủ nợ. Mới rồi phải biên khẩn cho hiệu buôn nọ hết 5, 6 chục mẫu ruộng để hiệu ấy khấn nợ. Vệ nông ngân khổ, nhưng quan Chánh đốc không chịu, ông phải bán lải rải lấy bạc trả. Khi mua ruộng, có sách người bán dù đều, đến nay bán lại cho bọ, cũng mang nạn cay chua. Ruộng mua một ngàn đồng, đưa y khổ lấy 3, 4 trăm cũng bóp bụng mà chịu!

Còn ông Thành, hiện đương giữ mực. Nhưng cơn khủng hoảng nầy cũng nghe là nghèo tiền!

Ghê thật! Hoa lợi hằng năm cả bạc vạn, mà sía chân một cái, tài sản phải đồ nhào! Ở Trung kỳ như mấy nhà trên là bậc giàu lớn mà nay sa sút như thế, thì những hạng trung gia, tình cảnh khốn đốn, thế nào không nói cũng rỏ. Chưa kể hạng lao động vô sản. «Viên đá tròn lăng xuống bậc thấm», chưa biết vực không đây kia sâu là đường nào! nguy thiệt!

Dương Linh

Chú xe hơi than phiền về nghị-định mới

BÌNH-ĐỊNH. — Nghị định về xe hơi định thi hành ở vào tháng October, nay hoãn lại, tuy các chủ xe hơi được dễ thở vài tháng, nhưng cũng chưa hết lo. Hiện ở Bình định, các chủ xe hơi đang bàn tính việc kêu nài bỏ nghị định kia. Chưa biết quan Toàn quyền nghĩ sao,

Biết

TRƯỜNG THƯƠNG – MẠI THIỆT HÀNH Ở ĐÀ-NẴNG

Chuyên môn dạy:
1°) Toán Bát (Comptabilité)
2°) Đánh máy chữ (Dactylographie)
3°) Viết chữ tốc (Sténographie)

Ba môn nếu học đủ 6 tháng, thì dạy trong 4 phút bằng cấp.
4) Tiếng Pháp (Français) dạy ban đêm
5°) Các thứ toán (Mathém.) dạy ban đêm
6°) Ngân-Hàng. (Banques) dạy tối Chúa-nhựt, môn nầy 1p.50 mỗi tháng.

Mỗi tháng, trường cho các học trò lên cho đi xe lửa.

Đơn xin học sẽ gởi cho chủ trường:

M. Paul Nguyễn-văn-Chất
(Tốt nghiệp trường Cao-đẳng Đông-Pháp)
Directeur de l'Ecole Pratique de Commerce
à TOURANE

KHO CHUYỆN...

Đinh-công-Niết và Tô-xuân-Nhàng, là hai người có can tội vụ làm học giả ở Hòe-bình (Bắc kỳ), vừa rồi tòa Nam án đã kết án về tội không sự lại các nhà chuyên trách trong tỉnh bị bắt: Niết 6 tháng, Nhàng 3 tháng.

Vừa rồi có độ 10 đảng viên bị bắt ở Long xuyên, và 6 người nữa bị bắt ở Châu-đốc (Nam-kỳ). Nhiều giấy tờ, sách, báo và đồ dùng về việc in bị tịch.

Hội đồng địa phương Saigon vừa rồi đã chuẩn y bớt 50 phần trăm (50%) tiền thuế cho các quán cà phê, nhà hàng nhỏ và mấy quán cơm nhỏ.

Ông chà có một thám Saigon, vừa rồi có bắt được một ổ cờ bạc ở đường Reims. Trong số trên 10 con bạc, có ông Đỗ khắc-Tuân, thông ngôn, và Phan-văn-Bá, thợ chạp hình ở sở mật thám.

2 người nầy bị ngưng chức và tống giam vào khám lớn, còn mấy người kia thì tại ngoại hầu tra.

Hôm 6-10, M. Borel, Cò sở mật thám Saigon có xét nhà tên khách trú Giang-tai ở đường Lefèbre được 10 kilos thuốc brucine. Thuốc nầy là thuốc độc mạnh nhất.

Giang-tai hiện bị giam, đợi ngày ra tòa.

Ngày kỷ niệm «song thập» ở Chợ lớn, khách trú không làm thịt lợn bán. Nhưng trước ngày đó họ làm thịt nhiều xắp hai để dành lại.

Tin mùa màng ở Nghệ-Tịnh

Sau trận bão đêm 28, 29 September, kế mấy trận mưa to nước lên rất cao. Đường Vinh vào Hà-tịnh bị ngập. Ở Nghệ-an, dọc sông, đồng điền nhiều chỗ bị ngập, mùa màng nhiều chỗ mất hết, như ở tổng Xuân lâm, tổng Bích hào mất sạch, ở Nam đàn và Hưng nguyên cũng có nhiều cánh đồng bị ngập. Ở Hà-tịnh, về tổng Việt-yên cũng mất sạch, mùa năm nay tốt mà trời lại cướp mất. Thế là dân Nghệ-Tịnh nay còn bị nạn đói kém nữa.

P. V.

MUỐN TỐT MÀ RẺ TIỀN

thì chỉ có

BRILLANTINE JAUNE

VÂN-HÒA

Mỗi lọ: 0$20

Bán sỉ bán lẻ tại:

Vân-Hòa

29 Rue Gia-long — HUE

BRILLANTINE XANH (présentation de luxe) vẫn bán 0$40

BÀN TAY CỨU NGƯỜI

Thuốc hiệu BÀN TAY của LỢI SANH ĐƯỜNG rất hiệu nghiệm:

Thuốc HO «BÀN TAY» trị ho gió, ho cảm rất hay.

Trị KHÁI HOÀNG: nhiều bịnh ho lâu năm uống đều lành cả.

Trị LỢI HOÀNG: bịnh kiết lâu mấy đáng uống hoài.

KIM THAN HOÀNG: thuốc bổ rất quí cho đàn bà.

Còn nhiều món thuốc khác rất tốt lành, mua bổ con khi có bịnh, hãy mua đáng thử, sẽ thấy lời quảng cáo nầy, mười không sai một.

Cần thêm nhiều Đại-lý. — Hoả-hồng rất hậu.

Mandat và thơ gởi cho

M. NGÔ-THIỆP

Directeur LỢI SANH-ĐƯỜNG

à TOURANE

CHỦ MỚI

NHÀ HÀNG LA-GA

HUẾ

(Hôtel de la Gare)

Mới chỉnh đốn lại

Phòng ngủ thực rộng, đẹp và sạch sẽ, giá rất hạ.

Đồ các món ăn tây, nam tuyệt ngon và tuyệt khéo!

Cơm tây mỗi bữa 1$20 (không rượu).

Cả ăn (cơm tr) và ngủ, mỗi ngày hạng nhứt 1 người 2$00, 2 ng. thì 3$00

» nhì » » 1.50 » » » 2.50

» ba » » 1.00.

Nhiều người và ăn ở lâu, xin thương lượng riêng.

Madame Mộng Nhi

UỐNG CHO THOẢ THÍCH KHI TA KHÁT NƯỚC

Antésite pha với nước là là một vị giải khát rất ngon lành, đáng vệ-sinh, uống bao nhiêu cũng không độc (dùng đã hơn 30 năm nay ở Algérie, Tunisie, Maroc, Đông-Dương, AOF., AEF. V. V.)

Làm bằng cam thảo, thạch long đảm, cùng bằng các cây thơm. Nước đó rồi khát, giúp cho sự tiêu-hóa, rồi bổ mà chữa các chứng sốt rét. Để thơm tho, lại không có tí rượu nào, uống không bữ, uống một lí là đã khỏi khát. Thật là một vị giải khát đích đáng cho các sự-nông.

Antésite đựng bằng các lọ nhỏ, pha được 20 hãy 30 lít nước, bán ở các nhà bào chế, tạp hóa cùng các nhà bán đồ ăn. Nếu không mua được, thì gởi thơ 5 quan cho M. PERROT-ANTÉSITE ở Voiron (Isère) (France) rồi sẽ nhận được lí mẫu pha được 20 hãy 40 lít nước mà không mất chữe.

Có bán ở Huế: M. IMBERT Bào chế Centrale ở Đông Pháp

Monsieur TẠ-NGỌC-LIỄN Pharmacien

Route coloniale N° 1 à NHATRANG

ĐÁ LÀ ĐÀN ÔNG

thời chỉ cần có một thứ

Brillantine Idéale

mà chải tóc thôi. BRILLANTINE IDÉALE chải tóc rất mướt, rất dính, khỏi sinh gàu và không rụng tóc.

Mỗi chai: 0$80

Thuốc Điếu Đại-Nam hiệu con Rồng-Đỏ

Thuốc ĐẠI-NAM chế với thuốc lá chọn nơi các sở trồng thuốc tốt của nước Nam, là một thứ thuốc mùi rất ngon và hút không khó cổ.

Nguyên chất của thuốc, không phải như trong mấy thứ thuốc khác người ta thế vào bằng mấy chất hóa học, rất thơm.

Khắp cả Nam-Kỳ toàn dùng thuốc Đại-Nam vì lẽ ấy.

Người Annam ta nên dùng thuốc Đại-Nam giá rẻ mà lại có thể làm tiết kiệm đựa trong khi dùng thuốc ấy. (cứ 10 cái bao không thuốc Đại-Nam thì đem đến mấy hiệu bán thuốc Đại-Nam đổi được 1 bao thuốc Đại-Nam 20 điếu.)

Đại-lý tại TRUNG-KỲ:

Vinh-An Tourane, Hon-Loi Quinhơn

Ai bị cảm phong, cảm hàn mà đau bụng

bất quận đau, đi tả, nôn mửa, có khi đến bất tỉnh nhân sự, nên mau mau dùng

DẦU CHÚ' THỌ

trong uống, ngoài thoa, khỏi ngay lập tức

VE ọoc - ọoc - ọoc

Có bán khắp nơi

Tổng-đại-lý ở Thanh-Hóa:

MAISON THANH - TRƯỜNG

88 GRAND' RUE 88

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHOẺ CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán **cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) ở Khắp Đông-Dương**

Năm 1934

Về việc dời trường Pháp-Việt Phanly-Chàm

Trường Pháp-việt Phanly-Chàm thành lập từ năm 1922 đến nay, sự học-hành rất tấn tới; từ các con em ở nhà quê cùng người Chàm cho đến các trẻ em ở Phanri-port, Duồng, Sông-lồng-sông, giàu nghèo gì vào học cũng được thuận tiện.

Tuy cách trở cho các học trò ở Duồng và Sông-lồng-sông đôi chút, nhưng về mặt ấy, phần nhiều là nhà Phú-hộ, cho con ăn học đến cùng, cũng không có gì là phiền phức lắm.

Nay nghe quan trên sắp sửa dời năm tây này, dời 2 lớp nhứt và nhì của trường Phanly-Chàm về Chợ mới nhập vào trường Bị thể Thoại giang (ecole Elémentaire de Thoại giang để được ở trung-ương cho tiện.

Chúng tôi thiết-tưởng trường Pháp-việt Phanly Chàm mà dời đi thì có hai điều không lợi:

1°) Dời mất đi hai lớp nhứt, nhì Supérieur et Moyen 2e année) thì học trò nhà quê chỉ học đến lớp ba mà thôi; vì nhà nghèo, dân quê mà nhất là dân Chàm, đã không để tiền lại không có óc cho con học xa. Vả lại dời hai lớp học ấy về Chợ-mới thì cũng không lợi gì cho các học sanh ở các chỗ Sông-lồng-sông. Duồng và Phanri-port, vì cũng phải cách xa nhà, ăn cơm tháng mà đi học, chỉ lợi cho một ít học sanh Chợ-mới, nhưng mỗi năm học trò ở nơi ấy học lớp nhất và lớp nhì không có mấy, chỉ năm bảy trò rồi lại học sanh quê và Chàm rất đông, Trường Phanly Chàm (ecole de Plein Exercice) thành lập trên mười mấy năm nay, năm nào cũng có học sanh ta lẫn Chàm thi đậu bằng Sơ-học khá đông. Vả lại trường nằm giữa địa phương Chàm và ta, dân cư rất trù mật, học sanh nhiều, trường rộng, có sân lớn để tập thể thao, có camp ballon, quanh trường có cây lớn, mát mẻ êm đềm, thanh tịnh, rất hợp vệ-sinh cho học trò; có thoán mất qua thì ai cũng cho chỗ ấy là chỗ đáng để trường lớn hơn các địa hạt ở miệt Phanri này, mà nếu định dời đi chỗ khác sẻ làm cho học sanh quê ta lẫn Chàm sau này phải dở thức dở ngủ, là một sự bất lợi.

2°) Nếu như nhà nước trù-hoạch sửa thêm lớp trường Bị thể thành trường Pháp-việt, thì ít nữa phải tốn trên vài ngàn bạc; đương lúc kinh-tế này, tốn số ấy mà không ích chơ nhà nước, cũng chẳng lợi gì cho phần đông dân (chỉ lợi chung cho số ít), ấy là hại sự bất lợi.

Vậy nên chúng tôi xin để trường ấy như mấy lâu nay thì tiện hơn, trước là thi ân cho các con em nhà nghèo ở miền nhà quê được học hành tiện lợi, mà nhất là người Chàm cũng được vài phần tiến hóa; thì dân nghèo chúng tôi rất lấy làm đội ơn vô cùng.

Phụ huynh học trò
ở miền nhà-quê

LUẬT-HÌNH HOÀNG-VIỆT

(Tiếp theo)

Điều thứ 350. — Các khoản trộm khác hoặc đã phạm hoặc toan phạm mà không định riêng ở trong mục nầy sẽ bị phạt giam từ 1 tháng đến 5 năm. Đồng phạm hay tùng phạm sẽ bị nghị xử bằng nửa tội của chánh phạm.

Điều thứ 351.— Phàm những khoản sau nầy cũng gọi là tham tâm mà lấy người mà nghị xử theo tội danh điều 350:

1) Người nào bóc lột một phần hay toàn cả áo quần, hay tiền của khác ở trên mình người chết;

2) Người nào được một đồ vật gì của người khác ở trên đường công hay ở ngoài đồng, giá tiền hơn 0$50, hoặc người nào đào bới dưới đất, được vàng bạc (đã thành khí hay chưa) châu báu hay những đồ qui dể lạ khác, mà kể từ ngày thấy được, hạn trong năm ngày không đưa nạp cho quan sở tại;

Quan đã nhận được đồ vật ấy, nếu xét là không nên giao lại người đem nạp, thời phải phát biên lai cho nó.

Tuy nhiên, trừ ra những đồ vật thuộc về mỹ thuật hay cách trí thời sẽ có thể lệ định riêng còn những đồ vật gì được ở đường công hay ở ngoài đồng đã chiếu lệ phải nạp rồi, nếu quá hạn một năm mà người nguyên chủ không đòi lại, thời sẽ cho là của người đã tìm được. Những vàng bạc (đã thành khí hay chưa) châu báu và các đồ qui, đồ lạ đã đào được, nếu không ai nhận, thời cuối hạn một năm sẽ phát cho người tìm được một nửa đồ vật hay một nửa giá tiền, còn nửa nữa sẽ giao cho người chủ có đất;

3) Người nào bắt được một súc sản gì của người khác ở trong đám đất có phên dậu hay không, hay ở trong nhà mình, sau khi quan tư, sản chủ hay chủ thuê, người chăn giữ đã đòi hỏi mà không trả lại;

4) Người nào đã lấy hay toan lấy cây gỗ đã chặt rồi, hoặc một cây gỗ của người khác mà bắt được quá tang, hoặc lấy hay toan lấy đồ trái, rau, lúa bắp hay các thứ vật sản của đang trồng điền thổ của người ta;

5) Người nào đi xe đi thuyền, khiến người ta chở mình, mà không trả tiền cước phí, và người nào tự biết mình không có thể trả tiền được và chủ quán thời không thuận bán chịu cho, mà biển người dọn đồ ăn đồ uống và dùng thất hay một vài phần như g không trả tiền.

Đồng phạm hay tùng phạm về những tội trường hợp đã kể trên nầy sẽ bị nghị xử bằng nửa tội của chánh phạm.

(Còn nữa)

丸雪哮光濟
THUỐC SUYỄN GIA TRUYỀN
của hiệu THANH-QUANG

Trị chứng ben suyễn kinh niên và mới phát rất hiệu nghiệm. Giá mỗi ve 1$00.

Ai mua gởi contre remboursement cho:

Madame TÚY-HƯƠNG
Sơn Mai
158 Quai Hàng-Đường HUẾ

HUẾ!!

Trước khi các quý khách muốn mua hàng TƠ LỤA hay LAINE, DẠ để may quần áo Tây và quần áo Ta về vụ rét sắp tới, xin nhớ đến coi hàng và so giá trước nhất, tại tiệm BOMBAY « AU - BON - MARCHÉ » là nơi bán SỈ và bán LẺ đủ các hàng TƠ LỤA và LAINE, DẠ các nước, đã nổi tiếng là một tiệm BOMBAY to nhất xứ TRUNG-KỲ và chiều khách nhất.

Vậy xin các quý khách Chớ bỏ qua
CHỦ NHÂN kính một

VIỆC TRONG NƯỚC

Cái án mạng có phạm nhiều người, sao chỉ qui tội cho một tên chưa thành nhân?

HÀ-TĨNH — Tôi tên là Lê-mạnh-Thai ở làng Trung-lũi, tổng Thượng-nhị, phủ Thạch-hà, có một đứa con tên là Lê-văn-Đăng, 20 tuổi, đi chơi bị người ta đánh chết quăng sông. Lúc đó, quan phủ sở tại về khám có nhiều vết thương, đã làm biên bản rồi cho chôn.

Việc án nầy xét ra được 3 tên âm mưu cố sát: Bửu-Thông, em ruột quan chủ giấy thép Hà-tĩnh, Lý hồ-Xương, con người Khách buôn giàu ở Hà-tĩnh, và Nguyễn-Niêm người làng Đồng-môn, chúng đã thú nhận trước mặt phủ nhà. Lúc quan phủ có đòi vợ chồng chúng tôi lên cho biết những tên hung phạm, thì 3 tên ấy có đứng nhận lời trước mặt vợ chồng tôi.

Tòa án sơ cấp phủ đã kết án tên thủ phạm Bửu-Thông 10 năm tù, tùng phạm Lý-hồ-Xương 8 năm tù và Nguyễn-Niêm 6 năm tù, (Niêm mới 16 tuổi).

Tội cố sát mà kêu án như vậy là nhẹ, nên chúng tôi có đơn kêu xin xét lại.

Không rõ vì sao mà lúc tuyên án ở Tỉnh, chỉ thấy một mình Nguyễn-Niêm chịu 20 năm tù, còn Bửu-Thông và Lý hồ Xương thời được tha trắng.

Mong nhà pháp luật thương kẻ oan hồn dưới chín suối mà xét cho công bình.

Lê-mạnh-Thái kính cáo

Bùi Châu không bị bắt

Một vài tờ báo ở Bắc có đăng tin Bùi-Châu, người làng Phú Việt (Hà-tĩnh) bị bắt vì chuyện truyền đơn. Tin ấy là sai. Mấy hôm có truyền đơn, Bùi-châu ở tại quê ngoại ở huyện Nam đàn. Hiện nay ở Vinh thấy báo đăng tin như thế có vô hỏi tại sở liêm phóng Vinh, song quan trên cũng không hiểu tin ấy do ở đâu ra. P. V

Những người tình nghi ở Nghệ lộc bị bắt

NGHỆ - AN. — Sau vụ truyền đơn vừa rồi tại Quán hành, thuộc huyện Nghi lộc có người bị bắt, là: Mai (ở làng Hương tích), Bảo (làm thợ ảnh ở hiệu Vân lan, Vinh), Yêm (em Bảo) và một người ở làng Yên dụng (Hưng nguyên) tên là Phụa.

Sao không tịnh sổ?

QUẢNG-NAM. — Làng Bàng-thạch (Tam-kỳ) có chợ Vạn, thường năm môn thuế, nộp cho nhà nước, còn dư thì chi vào việc làng. Khi Hồ Thanh làm lý trưởng, làng có đặt thêm một người độc thâu và một người tư thơ để coi thâu thuế và sổ sách, làng cũng lý trưởng đã định số tiền thuế còn dư thì chia làm ba phần: làng và đồng dân hai phần còn một phần về lý trưởng. Hồ Thanh làm lý trưởng được 2 quí đều có ghi sổ, rồi hơn 2 năm nay không thấy đem sổ thuế ra tỉnh với làng và đóc gì cả.

Trước kia dân được phần chia ấy để bỏ vào sưu thuế, dầu ít cũng đỡ. Nay lý trưởng ôm lấy một mình mà không tính, dân lấy làm ức lắm. Dân

Tin thêm về vụ « bác quyền toan tử tử »

QUẢNG-NGÃI — Bác quyền Thắng, lính khố xanh tỉnh Quảng-ngãi can vợ chứa đồ ăn trộm, mà tòa Nam án Quảng Ngãi kết án 1 năm rưỡi tù và người vợ y 2 năm án treo.

Sau khi quyền Thắng về lao ra, y cầu tiêu toan thắt cổ tự tử, bị phát giác, thì nhà trách nhiệm đã ra công suy cứu, nên cái án y có thay đổi lại. Hiện nay kết án người vợ 6 tháng tù, còn y bị 6 tháng án treo. Sớm mai ngày 9-10-34 thấy đã giải người vợ quyền Thắng tống lao, còn tên quyền Thắng ra lao về và bị mất chưa tỉnh.

B. N.

Lý trưởng sẽ bị án sao?

Tên Trần-Dẻ, làng An Nhơn, phủ Sơn tịnh, năm trước can tình nghi, án giam 3 năm, sau được ân xá, ghi y về, thấy cảnh cha già, vợ yếu, con dại, mà không có nghề gì nuôi sống, đến quan phủ (quan nguyên) xin phép làm đá lại nói Thiên ấn, Trường thọ, đem bán cho chủ sở làm đường hỏa xa. Sau sở ấy bắt việc làm, ngày mùng 10 tháng 4 ta, y theo cai vào làm trong mấy tỉnh miền trong (nghe ở Dai-lãnh hay Tuy hòa gì đó). Đến ngày mùng 18 tháng 5 ta, lý trưởng làng biết y đi làm trong ấy, đến trình quan, quan quở là trình trễ sắp làm án lý trưởng.

Quí vậy thì oan cho lý trưởng mà cũng khổn cho người kia thiệt!

Chiếu phúc bổn

Vụ ăn trộm bò đã kết

Sau khi ở trộm ở làng Hiệp phổ (Nghĩa hành) bị khám phá (Tiếng dân đã đăng hai số 722 ra ngày 1-9-34 và số 723 ra ngày 8-9-34) thì đảng ấy cả ba phủ huyện (Mộ-đức, Tư nghĩa, Nghĩa hành) lần lượt bị đòi hỏi trên 30 người. Trong ấy có mấy tên thủ phạm bị giam, còn bao nhiêu cung khai rồi cho về. Hơn vài ba tháng nay, trong hạt khỏi xảy ra vụ trộm nào, đủ biết ở trộm nầy không vừa.

Vừa rồi được tin tòa án sơ cấp Nghĩa hành đã kết nghỉ. Có tên Đinh Nhâm (Hiệp phổ) đã can án mấy lần; vụ nầy nó lại là thủ phạm về ou trở. Khi bị chủ nhân được bò trong chuồng, nó chẳng đã đảng đánh người tới trọng thương (bọn ấy có đi điều đường tại chà thương 2 người). Vậy mà tòa kết 2 năm, người ta cho là nhẹ lắm. P. V.

VIỆN DÂN BIỂU TRUNG KỲ

(Tiếp theo trang 1)

bà Vinh giữ lời hứa không ra ứng cử. Ông Quảng tuyên bố mình ra ứng cử chẳng qua là muốn cho phái thanh niên được có người đại diện để tập làm việc cho quen, và khi nào ông cũng muốn cho trong viện có được cái vẻ hòa nhã như trong một gia đình lớn.

Kết quả ông Hà Đăng được 26 thăm, trúng cử, ông Phạm văn Quảng được 17 thăm, có một ông nghị nào chơi chường bỏ một thăm trắng.

Đến phiên bầu phó nghị trưởng. Ra ứng cử có 3 ông: Đặng cao Đệ, Bùi huy Tín và Bùi huy Trứ. Ông Đệ được 27 thăm, trúng cử; ông Tín được 15 thăm, ông Trứ 1 thăm; lại cũng có một phiếu trắng. Hội đồng giải tán để chiều họp lại.

Buổi chiều hội đồng bầu thơ ký. Hai ông ra tranh cử là ông Phạm văn Quảng và Nguyễn quốc Túy. Phải bầu 2 lần, kết quả: ông Quảng được 24 phiếu trúng cử.

Ra ứng cử phó thơ ký có ông Võ công Hòa và Trần nhựt Tân. Ông Hòa được 32 phiếu, đắc cử.

Khi bầu 3 viên cố vấn thì có 3 ông Huỳnh Kim, Lê thanh Cảnh và Lê khắc Thành. Vì có 3 ghế mà cũng 3 ông ra tranh cử, nên toàn Viện dơ tay cử cả ba ông.

Đến lúc cử hội viên thường trực thì có ông Nguyễn đơn Quế và Nguyễn quốc Túy ra tranh. Lần đầu 2 ông đồng tiêm nhau, phải cử lại. Qua lần thứ nhì ông Túy được 23 tiêm, ông Quế 20; nhưng khi đếm tiêm lại có dư ra 2 tiêm trắng của hai ông nào hoặc vô ý hoặc dụng tâm phá rồi mà bỏ vào. Ông Vinh cho là không đúng lệ phải cử lại, ông Tín thì xin đừng kể đến phiếu trắng. Ông Giáo lại xin hỏi ý kiến hội đồng. Rút cục quan Thượng Lại phải hỏi ý từng người, thì đại đa số bằng lòng để cho ông Túy đắc cử.

Lúc cử viên thường trực không khí viện đã có vẻ xao xuyến, mà đến khi cử hai viên đại biểu đi dự Đại hội đồng kinh tế Đông dương thì lại càng xao xuyến hơn. Ra tranh 2 ghế nầy có 6 ông: Võ đình Thụy, Phan văn Giáo, Quang Cự, Phạm văn Quảng, Lê thanh Cảnh và cả ông Trần bá Vinh nữa. Đầu tiên ông Giáo muốn phá tan cái dư luận không tốt về thái độ của ông và ông Thụy sau khi đi dự Đại hội đồng vừa rồi, nên để ông Thụy kể lại câu chuyện cho toàn Viện hiểu. Ông Thụy bèn thuật lại công việc của hai ông đã vì lòng công ích mà bàn nhau rút điều thỉnh cầu về chuyện bạn chế các thứ thuốc Bắc ở đại hội đồng v. v... và sau sở dĩ ông công kích ông Giáo là vì ông lầm, nay trước mặt công chúng ông sẵn lòng xin lỗi ông Giáo... Thấy thái độ hai ông, ông Nguyễn vĩnh Lộc nói:

— Hai ông đi dự Đại hội đồng kết quả thế nào chúng tôi không được biết. Chỉ thấy sau đó Viện có gởi cho chúng tôi mấy bức thơ của 2 ông nói xấu nhau. Đều đó là một điều đáng tiếc. Nay nghe ông Thụy nói lại như vậy, chúng tôi cũng lấy làm mừng. Nhưng xin thưa cùng hai ông, phải chi hai ông nói sớm cho chúng tôi rõ thì tốt hơn, chớ bây giờ đương lúc phải bỏ phiếu mà nói những chuyện ấy là nói dư cả.

Đến phiên ông Vinh ra tuyên bố chính kiến. Nếu ai đọc báo *Sao-Mai* chắc còn nhớ rằng ông Vinh đã hứa trước sẽ không nhận một chức gì trong Viện cả, chớ đừng nói ra tranh làm gì. Nay thấy ông ra tranh cử, thì chắc phải có điều gì quan hệ lắm đã xảy ra. Mà thật, ông nói hiện nay dân gian đương khổ về việc thương chánh bắt rượu lậu, nhiều người vô tội mà rồi bị chúng phao vu bỏ tang vật vào vườn, ruộng... mà phải bị lụy thật là oan quá. Vậy nếu ông được cử đi dự Đại hội đồng thì ông sẽ hy sinh về vấn đề ấy.

Bầu lần đầu, chỉ có ông Cảnh được số tiêm quá bán (24) đắc cử.

Qua lần thứ nhì ông Quảng ông Giáo xin rút tên. Kết quả ông Cự được đắc cử với 23 tiêm.

Ông Vinh không được đắc cử, thế là bỏng một nhịp hy sinh và toàn viện đã giúp ông giữ lời hứa trước.

Ngày 17 Octobre

Qua ngày 17 Octobre buổi mai hội đồng nhóm lại bầu 2 viên đại biểu dự khuyết đi Đại hội đồng. Ra ứng cử có 6 ông: Võ đình Thụy, Võ đình Dung, Lê viết Lợi, Nguyễn vĩnh Lộc, Trần nhựt Tân, Bùi huy Trứ. Phải bầu 2 lần, kết quả ông Lợi và Thụy đắc cử. Thế là các ghế từ ghế Viện trưởng đến ghế hội đồng dự khuyết đã bầu xong. Bây giờ nó xảy ra một cuộc xung đột tỏ ra trong Viện có mấy ông ý kiến không đồng, mà làm cho người bàng quan thấy rõ cái vẻ chia rẻ của Viện. Số sau xin thuật rõ.

Bây giờ hội đồng đặt các tiểu ban để xét các sổ sách. Buổi chiều các tiểu ban làm việc. Phái-viên

(Kỳ sau sẽ tiếp)

NAM-KỲ THƯ-VIỆN DỌN CHỖ KHÁC

Hôm 1 Octobre Nam kỳ thư viện đã dọn sang số 39, rue du Lac. Nhân ngày kỷ niệm châu niên, có nhiều người tới chia vui.

CHUYỆN LẠ

ÔNG THẦN HỘ MẠNG TRẺ CON XUẤT HIỆN

Dưới bà Annam, phần nhiều, người ta bọc ở chốn thôn quê, rủi bắt, bỏ con đau, thì cầu đồng bóp cốt, kỳ bắt pho ông Táo, ông Voi. Một đứa nhỏ có chứng ban nóng lạnh lỉ đỉ, bướu bá, hay khóc đêm, đã mà bột trắng, là một chứng bịnh rất dễ dàng, không phải cần ông Táo ông Là mà hết. Bịnh ấy chỉ tốn 0$12 tiền mua cho được ông Thần hộ mạng nó là thuốc Ban (CHỈ-LINH-TÁN). Vì (Chỉ-linh-tán) nầy hết sức hay, ai cũng cho nó là thuốc Tiên, là vị thần hộ mạng cho trẻ con. Bịnh Ban, nóng lạnh dầu nặng nhẹ thế nào, uống nội trong 3 gói là chắc. Ban sẻ lộ ra đầy mình, và chứng ban nóng lạnh không còn tái lại. Khắp cả Đông Pháp có trên 300 nhà Đại-lý bán thuốc nầy. Các tiệm thuốc, các nhà buôn, các gare xe điều có bán. Ở Huế trừ bán nơi VIỄN ĐỆ 11 Sasse, và các chỗ bán đều KHUYNH-DIỆP. Mua sỉ lời nhiều đề nơi:

NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG
boîte postale n° 63 SAIGON

BỊNH-HO

AI CÓ BỊNH HO MÀ CHƯA GẶP THUỐC

Bịnh ho là bịnh rất nguy hiểm, ban đầu ho gió, không điều trị thành chứng ho lao. Người có bịnh không lựa thuốc hay mà dùng thì nguy hiểm cho người bịnh. Như thuốc ho (Bảo-Sâu) từ Nam chí Bắc, ai cũng nhận là một thứ thuốc ho hết sức hay, trị ho gió, ho phong, ho lâu tiếng, ho đàm, lần lần hết ho. Giá mỗi gói 0$10. Trừ bán nơi VIỄN-ĐỆ 11 quai de la Susse HUẾ, và các chỗ bán đều KHUYNH-DIỆP. Mua sỉ lời nhiều đề nơi NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG boîte postale n° 63 SAIGON.

TÂN-VĂN

45 Rue Aviateur Garros SAIGON

Tuần báo được đồng bào trong Nam hoan nghênh hết sức. Mỗi tuần 20 trương (32, 5 X 50 cỏ nhiều mục: Phụ-Nữ, Nhi-Đồng, Thể-Thao, Xã thuyết, Chánh-Trị, Liếc mắt năm châu, Cỏ kim giai vận, Tây Đời v. v.. Có nhiều nhà văn-sĩ trợ bút. Tòa soạn do M.M. Phan-văn-Thiết và Đào-trinh-Nhất chủ trương

Mua báo năm được thưởng 1 cái đồng hồ Chromé kiểu montre pendulette bảo kiết 3 năm. Giá báo: 1 năm 5$20 thêm 0$30 sở phí gởi đồng hồ. Cách trả: 1° tiền mặt trọn, 2° làm 4 kỳ, kỳ đầu 2$56, 3 tháng sau mỗi tháng trả 1$00.

XIN ĐỌC KỸ:

AI MUỐN BÉO MẠNH, MAU KHỎI CÁC BỆNH?

m.— « Con trai tôi mắc bịnh đau phổi, sanh ra ho tới 2 năm, rồi lại mắc thêm chứng ban sởi, tôi chạy chữa hết hơn 200 bạc thuốc ở khắp mọi nơi mà vô hiệu... Sau tôi mua *Thuốc Ho số 7 với Tiên-Tửu* đã cho con tôi uống thì thấy mau khỏi và công, đã 2 năm nay, không có ho ban chi hết. Thiệt là một phương thần-dược, đáng bảo sản nhà đáng.» *TRẦN-QUANG TỰ Surveillant des Mines à Hongay (Tonkin)*»

m.— Bà Thân của tôi mắc bịnh *đau dạ dầy* rồi thành ra *đau bụng kinh niên* đã 6 năm nay, đủ các thứ thuốc mà không chết linh nghiệm. Nay đáng *Thuốc Đau Bụng số 2* thì được khỏi dứt căn ngay. Nay bảo mập mạnh khỏe, làm việc lĩnh lợi lắm.

NGUYỄN-TRỌNG-HẢN Nghiệp chủ ở tỉnh Hưng-yên (Tonkin)»

m.— Tôi mắc bịnh Lao, tốn tiền thuốc mà vô hiệu, may đáng Tiên-Tửu cấp đáo c tặp 10 một chai, thấy linh nghiệm lắm, nay đã khỏi bịnh rồi. *M. ĐỖ-KHẮC-THƯỜNG secrétaire du Chef de canton de Quan-xuyên à CAMAU (cochinchine)*» (Khi bịnh lao chỉ nặng Tiên-Tửu mà thôi, nếu đáng thêm thuốc Ho Lao số 7 (xin coi các bịnh kỳ sau) thì bịnh lao cặng tới đâu mà chẳng mau khỏi rốt cẩn.

m.— « Thuốc Phong của ngài quả là thần diệu lắm. Người bà con của tôi mắc bịnh đã 10 năm nay, thuốc tây thuốc tàu hết tốn tiền mà vô hiệu, nay đáng thuốc *phong-hải* của *ngài mau thấy kiến-hiệu lắm. M. NGUYỄN-NGỌC-CÔN Điền-chủ ở Phan-thiết.*

m.— « Ông bạn tôi mắc bịnh *lậu kinh niên* đã 2 năm nay, đáng đã các thứ thuốc mà vô-hiệu, nay đáng Tiên-Tửu và Thuốc của ngài thấy hiệu nghiệm mau khỏi lắm... *Mr. P. K. Cần Secrétaire à la Société Agricole à THANH HÓA*»

m.— Coi những lời khen đã chứng rằng: Tiên-Tửu rất thần diệu đại tài, các ngài nên uống, vừa mau hết các bịnh, vừa *hơn sâm nhung cao quế nhiều lắm*, nào mau được béo mập, khỏe mạnh, ăn khỏe mau đói, ngủ ngon, tiểu tiện trong mát, đại tiện nhuận hoạt, nào có *ho lao, đau phổi, đau ngực*, ben nẫu, đau lưng, tiểu vàng đục, đau xương, ung nẫu, lở chốc, phù bàng, ngủ nước, bịnh lậu, tim la, *động kinh*, tê-thấp, đau bụng kinh niên, đau tim, đau dạ dầy, đàn bà bịnh đới, kinh nguyệt không đều, muộn con, trẻ nhỏ cam sài, cũng mau khỏi lắm. *Ai có trứng lao ở trong huyệt*, và ai *không có con*, đáng Tiên-Tửu sẽ hết trứng ngay và sanh năm đứa bảy... *Còn như Thuốc Phong-hải; ho lao, Di mộng tinh; Lậu kinh niên; Giang mai; đau bụng kinh-niên*; dù coi các bịnh kỳ sau... Vậy đáng thuốc vừa đáng Tiên-Tửu cùng mau khỏi bịnh, cam quyết rằng mấy nước Nam không đâu có thuốc chữa các bịnh khó khăn kinh niên thần diệu đại tài bằng. Vậy cứu nhất nhân, đức vạn phước, các ngài nên mách bịnh nhân rồi thơ và *GẠI-HẢO ĐƯỜNG 22 rue des Médicaments à HANOI* mua Tiên-Tửu và thuốc đã mau khỏi bịnh. Ông lời giao ngân lãnh bảo cũng được.

Dùng sữa
"LE GOSSE"

Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933

Lycées, Colléges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon

Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp* ..... 0$30

Đại-lý:
ETABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUẾ — TOURANE — QUINHON

Tặng không lấy tiền

MAU KÉO HẾT

Quyển sách « Cách bảo hiểm và trừ tuyệt nọc độc bịnh phong tình với bạch đái hạ » có nhiều bài thuốc thật hay tự mình trị lấy đủ in xong năm chục ngàn quyển do hai nhà chuyên môn khảo cứu :

TÔNG - VĂN - VIẾT VÀ NGUYỄN - NGỌC - CHÂU

Dưới quyền chứng nhận của chánh-phủ Pháp ngày 23 Janvier 1922 chủ nhơn nhà thuốc

ÔNG - TIÊN

ANNAM DƯỢC - PHÒNG

84-86, Rue Paul Blanchy prolongée, 84-86

PHÚ - NHUẬN -:- SAIGON

Ở xa muốn xin phải chịu tiền gởi 0$05 bằng cò, ở gần xin mời đến nhà thuốc hay là các nhà Đại-lý của bổn dương lấy khỏi tiền gì hết.

TRONG THỜI KỲ QUẢNG - CÁO **TẶNG**

MỘT VÉ SỐ

QUỐC GIA (BILLET LOTERIE NATIONALE)

Đồng hồ treo đánh chuông A. 4, 4 chuông, 4 đối giá ..... 395 fr.

Đồng hồ treo đánh chuông thực tốt WESTMINSTER A. 8, 4/4, 8 chuông, 8 đối. 450 fr.

Đồng hồ treo đánh chuông thực tốt WESTMINSTER 4/4, HARMONIA WATINGTON, hai cái bộp một, 12 chuông, 12 đối, vỏ rất đẹp, THỰC LÀ MỘT VẬT HẢI QUÍ ..... 550 fr.

Các thứ nầy toàn là nhứt hạng.

Ai muốn xin gởi ngân phiếu (mandat) theo lối cho Hiệu xin cứ gởi là LA GÉNÉRALE, 13, đường BEAUMARCHAIS, MARSEILLE - 3e

Là nhà chuyên môn lâu năm hơn hết.

Haut 0.69 larg 0.39

Mong mái, bây giờ mới có

CAO HỔ

của VĨNH-HƯNH-TƯỜNG — VINH

Trừ có Ho Lao, còn ho gì chứa cũng khỏi. Nam, phụ, lão, ấu đều dùng thấy kiến hiệu cả. Hiện giờ trẻ con hay có bịnh ho gà, uống phần nhiều khỏi cả. Thật thế không giám nói ngoa. Bán chiếu hàng trong một tháng, thử 0$80 chỉ bán có 0$40 để quí khách thí nghiệm.

CỐ CÔNG ĐỒNG KHÁCH

Ai đã dùng đến thuốc bắc của bản hiệu mới biết là công phu tinh xảo, vì bản hiệu có những người bào chế rất tinh, lựa thuốc rất giỏi, buôn thuốc rất rành, nên các nhà mua bán lâu nay đã công nhận là một hiệu thuốc bắc có giá trị, thuốc đã tốt, giá lại hạ, chỉ có hiệu :

Đông - Lợi - Hưng

ở đường Musée TOURANE

? ? ✚ ? ?

Muốn cho :

Kinh nguyệt điều hòa, bổ huyết an thai, diệt trừ sản hậu, nên dùng:

Phụ Nữ Thánh Dược

Trừ các chứng bịnh đau bụng, nên dùng: **Phúc Thông Tán**

Trừ các chứng bịnh cảm mạo bốn mùa. **Phong Hàn Bách Chứng**

Nhức mỏi gân cốt, té bị thương tích, đau hà sầm cử, nên dùng:

Rượu xoa bóp Từ-Thiện-Đường

Toàn là món thuốc bí truyền của nhà thuốc **TỪ-THIỆN-ĐƯỜNG**

Bán buôn, do nơi M. NGUYỄN-VĂN-THÁI

TỪ - THIỆN - ĐƯỜNG

N° 81 Boulevard de la République N. 8 **FAIFOO**

Tam tinh hài cẩu bổ thận hoàn

Thuốc hoàn nghiệm để giúp bọn thanh niên nam tử trị dứt bịnh bất trị là Hoàng-Tinh, Bạch-Trọc và Hoạt-Tinh. Người mắc phải bịnh chứng trên đây, là :

1° — Bởi ăn uống quá độ, tâm dục thái quá, hoặc thủ dâm thành thói quen, sau sanh ra bịnh Hoàng-Tinh, Bạch-Trọc, Hoạt-Tinh.

2° — Bởi mắc bịnh phong tình, chữa không dứt nọc, hoặc chữa bằng thuốc nóng, thuốc lạnh quá độ, làm cho thận suy bất thạnh, sanh ra bịnh lậu.

3° — Bởi mắc bịnh nhỏ, không dùng thuốc uống, lại dùng thuốc chích, làm cho nọc độc vào thận.

4° — Bởi trước khi bị bịnh lậu, uống thuốc công kích với phạt cả thông lợi nên bịnh lậu, làm cho thận hư suy, nước tiểu đục.

Những chứng bịnh kể trên đây, nếu không chữa cho dứt nọc, thì không khỏi được. Nay bổn hiệu có chế ra thuốc **TAM-TINH HÀI CẨU BỔ THẬN HOÀN**, thì bịnh dù lâu năm, mà hễ dùng thuốc nầy thì khỏi, vì thuốc nầy có thể làm cho nọc độc ra hết, thì bịnh không thể nào phát lại được nữa.

Người bịnh mới mắc, thì chỉ uống 40 viên là hết, còn người bịnh đã lâu ngày, thì phải uống 80 viên mới hết. Người bịnh nặng lắm, thì phải uống 120 viên mới dứt nọc